

ВИВЧЕННЯ АНТИГІПОКСИЧНОЇ АКТИВНОСТІ СУХИХ ЕКСТРАКТІВ ЛИСТЯ І КОРЕНЕВИЩ *IRIS HUNGARICA*

Керімова Г. Ф., Рибак В. А., Король В. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

viktoriarybak2@gmail.com

Гіпоксія – стан кисневої недостатності, з яким людство штовхується впродовж усього життя. Незважаючи на 300-річну історію вивчення та накопичення величезного досвіду, щодо механізмів розвитку гіпоксії, цей типовий патологічний процес залишається одним із актуальних питань сучасної патології, що супроводжує перебіг багатьох захворювань.

На сьогодні представлено великий арсенал лікарських засобів для корекції гіпоксичних станів, але актуальним залишається питання визначення здатності досліджуваних сполук, як синтетичного так і рослинного походження, згладжувати енергетичний дефіцит, захищати клітини на зворотній стадії від пошкодження й активувати становлення структури й функції. Бажано, щоб досліджувані сполуки поєднували у собі властивості мембраностабілізатора та антиоксиданта, адже дефіцит енергії спричиняє різноманітні метаболічні зрушення, у тому числі активує вільнорадикальне окиснення в клітині. Тому, такі антигіпоксанти, ще й називають препаратами антирадикальної або антигіпероксидної дії.

Метою роботи було вивчення антигіпоксичної активності сухих екстрактів листя і кореневищ *Iris hungarica*. Антигіпоксичну активність сухих екстрактів листя та кореневищ іриса угорського у дозі 300 мг/кг вивчали за умови гіперкапічної гіпоксії у мишей. Препаратом порівняння був обраний мексиприм, таблетки (ЗАТ «Обнінська хіміко-фармацевтична компанія», Російська Федерація), в ефективній дозі 125 мг/кг.

Досліджувані засоби та препарат порівняння вводили тваринам одноразово за 1 годину до моделювання гіпоксії. Тварини групи негативного контролю одержували відповідний розчинник в еквівалентному об'ємі. Тварин поміщали у герметичну камеру об'ємом 0,2 л та реєстрували час життя тварин у хвилинах, до першого агонального вдоху. Антигіпоксичну активність досліджуваних засобів визначали за тривалістю життя тварин у порівнянні з аналогічною у тварин групи негативного контролю.

На моделі гіпоксії «замкнутого простору» досліджувані об'єкти – сухий екстракт листя іриса угорського та сухий екстракт кореневищ іриса угорського у дозі 300 мг/кг виявили антигіпоксичну дію на рівні 52 % і 13 % проти групи негативного контролю. Антигіпоксична активність сухого екстракту листя іриса угорського була достовірно вищою за активність сухого екстракту кореневищ іриса угорського та відповідала аналогічній дії – 51 %, препарату порівняння мексиприм у дозі 125 мг/кг. Таким чином, сухий екстракт листя іриса угорського виявив виразну антигіпоксичну активність і відповідав активності синтетичному препарату – мексиприм, що належить до гетероароматичних антиоксидантів і має широкий спектр фармакологічної дії.